

28.4.2022

Julkinen

DH2.0 Runbook-työryhmän kokous 1

Aika 28.4.2022 klo 13.00–15:30

Paikka Etäkokous (MS Teams)

Läsnä	Esa Pietarinen (pj)	Fingrid Datahub Oy
	Petri Tikanoja	Fingrid Datahub Oy
	Teemu Hiekka	Fingrid Datahub Oy
	Pia Aaltonen	Fortum Markets Oy
	Jari Arve	Smart Energiapalvelut Oy
	Ilkka Savolainen	Hansen Technologies Finland Oy
	Matti Kuisma	Hansen Technologies Finland Oy
	Tuomas Aunola	Enerim Oy
	Anna Tamminen	Enerim Oy
	Jani Pasanen	TietoEVRY Oyj
	Tarja Teroheimo	Solteq Oyj
	Karri Kulmala	Solteq Oyj
	Arto Vartiainen	CGI Suomi Oy
	Erika Lietzen	Caruna Oy

Poissa

1 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13:00.

Pidettiin lyhyt esittelykierros osallistujien kesken.

Puheenjohtaja kävi läpi työryhmäkokouksen agendan/tavoitteet:

- DH2.0 käyttöönottosuunnitelman läpikäynti ylätasolla
 - Onko suunnitelma toimiva markkinaosapuolten ja järjestelmätoimittajien näkökulmasta?
- Mitä ovat järjestelmätoimittajien ja markkinaosapuolten harjoittelu- ja testaustarpeet?

Savolainen kommentoi yleisesti, että asiakkaat toivovat mahdollisimman kevyttä ja yksinkertaista käyttöönottoa

2 DH2.0 dokumentaatio

28.4.2022

Julkinen

Puheenjohtaja kävi läpi Datahub Palvelut -portaalissa saatavilla olevat 2.0 dokumentit, ja kertoi että tavoitteena on myös päivittää nykyinen 1.0 dokumentaatio (ml. datastandardi) kattamaan myös 2.0 mukana tulevat muutokset. Tämä on arviolta kuitenkin valmis vasta syksyllä. Olemassa olevissa 2.0 dokumenteissa on jo lähtökohtaisesti kaikki muutokset kuvattuna.

Aaltonen kysyi, onko odotettavissa että 2.0 laajuuteen on tulossa vielä lisää toiminnallisuuksia tai korjauksia. Aaltonen esitti huomion, että sopimusten aloitus- tai päättymispäivämäärien muutokset eivät tällä hetkellä toimi täysin oikein ja niitä tehdään paljon tuotannossa. Ja kysyi missä tämän kaltaisia huomioita, ja toiveita voi tuoda esille. Puheenjohtaja totesi, että datahub 2.0 sisältöön ei ole tulossa suurempia muutoksia, mutta yksittäisiä pienempiä parannuksia ja korjauksia voi vielä tulla. Puheenjohtaja toi esille, että syksyllä on datahubiin tulossa vielä päivitys 1.9.0 versioon ennen 2.0 version käyttöönottoa. Tämän version ja 2.0 päivityksen lisäksi voidaan tuoda kriittisiä päivityksiä järjestelmään aina tarvittaessa. Fingridin työlliställä on laatia kuvaus toimialalle 1.9.0 version muutoksista, mutta ei tiedetä vielä, milloin tämä julkaistaan. Puheenjohtaja totesi, että toimialan työryhmää ollaan perustamassa (ennen kesälomia) ja näitä voi siellä tuoda esille.

Keskustelussa nousi esille, että 2.0 dokumentaatiossa on oleellinen virhe rinnakkaisen käyttöpaikan aika-askeleen automaattisesta päivityksestä. Todettiin, että tämä yksittäinen virhe olisi hyvä korjata mahdollisimman pian, vaikka kattavampi päivitys dokumenttiin tehtäisiin vasta myöhemmin. Pasanen esitti toiveen saada korjausversio 2.0 muuttuneista tapahtumista toimialalle ennen juhannusta. Pasanen esitti myös toiveen saada datahubin kehityksen backlog näkyviin toimialalle. Puheenjohtaja totesi, että backlogin kokoaminen toimialan nähtäväksi on Fingridin tehtävällä.

3 Käyttöönoton aikataulu

Puheenjohtaja esitti alustavan aikataulun DH2.0:n käyttöönoton osalta ja kertoi, että päivämäärät ovat alustavia. Puheenjohtaja kertoi, että varsinainen datahub 2.0 versiopäivitys olisi joulukuun puolivälissä, mutta netotus ja energiayhteisölaskennat aktivoituisivat vasta vuodenvaihteessa. Esitetyssä suunnitelmassa tarvitaan kaksi käyttökatoa: yksi 2.0 versiopäivityksessä ja yksi vuodenvaihteessa. Puheenjohtaja kävi tarkemmin läpi 2.0 version käyttöönottoa ja kertoi että odottaa toukokuun aikana datahubin järjestelmätoimittajalta tarkempia arvioita tuotantokatkosten kestoista.

Puheenjohtaja toi esille Carunan ennakkohuomion osapuolten omien järjestelmien puskuroinnista. Osapuolet itse toteuttavat puskurointia järjestelmiinsä järjestelmätoteutuksesta riippuen versiopäivityksen vaatiman käyttökaton yhteydessä. Tätä tulee täsmentää suunnitelmaan.

Aaltonen toivoi, että kalvolla esitetty sanomajonojen tyhjennystä avattaisiin enemmän, jotta ymmärrettäisiin, mitä sanomia tämä tarkalleen ottaen koskee.

Puheenjohtaja kävi läpi uudet ja muuttuneet sanomat 2.0 päivityksen yhteydessä.

28.4.2022

Julkinen

Puheenjohtaja kävi läpi, miten osapuolten tulee varmistaa sanomien nouto 2.0 päivityksien yhteydessä. Osapuolten tulee varmistaa, että omat sanomajonot on luettu tyhjäksi 1.0 sanomista, ellei päivitetty versio pysty vastaanottamaan sekä 1.0, että 2.0 sanomia. Keskusteltiin siitä, että dokumentaatiota on hyvä käydä ilmi, minkä tapahtumien osalta sanomien lähettäminen tai vastaanottaminen lopetetaan ja tuleeko tämä tehdä osapuolten, vai datahubin toimesta.

Keskusteltiin siitä, että käyttökatkon aikana ei kulje mitään sanomia, vaan kyseessä on nimenomaan täysi käyttökatko järjestelmässä.

Keskusteltiin DH-211 osalta, että prosessiin itsessään ei ole tulossa muutoksia, eli käyttöpaikkakohtaiset mittaustiedot toimitetaan myyjille, vaikka käyttöpaikka olisikin osana netotusta. Netotustiedot tulevat jatkossa uusina sanomina (DH-231 ja DH-251) näiden mittaustietojen (DH-211) lisäksi. Versiopäivityksessä DH-211 osalta muutos koskee uutta tietokenttää välityssanomissa. Tietokenttä kertoo, onko kyseessä asiakkaan laskutusta koskeva tieto. Tämä tieto on mukana vain käyttöpaikkoja koskevissa mittaustiedoissa.

Puheenjohtaja kävi läpi avoimia kysymyksiä päivityksen tiimoilta. Keskusteltiin tarpeesta poistaa sanomia jonosta datahubin toimesta siltä osin, jos osapuolet eivät ehdi tyhjentää jonoja ennen versiopäivityksen käyttökatkoa. Tälle ei kuitenkaan nähty tarvetta, sillä sanomajonojen tyhjennys on sujunut tuotantokäytön aikana tehokkaasti osapuolilla. Todettiin, että sanomien poisto onnistuu myös käyttöliittymältä, mikäli on tarvetta.

Kokouksessa esitettiin toivomus, että tehdään excel-tyyppinen runbook (kuten 1.0 käyttöönottossa), jossa käy ilmi kenen tarvitsee tehdä mitä toimenpiteitä. Puheenjohtaja totesi, että tällainen tullaan tekemään, kun suunnittelussa ollaan riittävän pitkällä.

Puheenjohtaja kysyi kokemuksista sanomajonojen käsittelystä tuotannosta. Ovatko jonot pääosin tyhjiä ja ne tyhjenevät sitä mukaa, kun sanomia tulee? Oletus on, että sanomajonojen tyhjennys itsessään on suhteellisen nopea toimenpide. Kommentoitiin, että datahubin raporttien mukaan sanomajonot pääosin ovat suhteellisen tyhjiä. Pohdittiin tulisiko mittaustiedon ilmoituksen osalta tehdä katko, jotta sanomajonot eivät kasva liian suureksi.

Keskusteltiin kuinka pitkä sanomajonojen tyhjentämiseen varattava aika tulisi olla, riittääkö puolituntia, tai tunti? Puheenjohtaja ehdotti, että mittaustietojen osalta annetaan aiempi aika (pidempi katko), jonka jälkeen mittaustietoa ei saa toimittaa. Perustietojen osalta olisi lyhyempi katko, jonka aikana osapuolten tulisi tyhjentää omat sanomajononsa kokonaan ennen varsinaista käyttökatkoa. Keskusteltiin myös katkon vaikutuksesta erityisesti sopimusprosesseihin. Näiden osalta todettiin, että katko tulisi pitää mahdollisimman lyhyenä.

Kysyttiin, onko sanomajonojen ja "avointen" tapahtumien osalta eroavaisuutta. Eli miten 1.0 aikana avoimeksi jäänyt tapahtuma hoidetaan päivityksen jälkeen. Puheenjohtaja totesi, että mikäli prosessi on aloitettu juuri ennen sanomien vastaanottamisen lopettamista, voi avoimen tapahtuman jatkaa loppuun 2.0 päivityksen jälkeen. Näin voidaan toimia, sillä muutokset koskevat (pääsääntöisesti) vain käyttöpaikkasanomia.

28.4.2022

Julkinen

Keskusteltiin siitä, kumpi mahdollisesti on nopeampi: datahubin päivitys, vai osapuolten omien järjestelmien päivitys. Kommentoitiin, että osapuolet voivat ottaa päivitetty järjestelmänsä käyttöön vasta datahubin avaamisen jälkeen sitä mukaan kuin pystyvät. Todettiin, että ainoana haasteena ovat kasvavat sanomajonot. Toivottiin kuitenkin, että annettaisiin jotain tavoiteaikoja, joiden aikana päivitetty järjestelmät tulisi ottaa käyttöön. Tavoitteena on pitää katko riittävän lyhyenä, jotta ei tarvitsisi ottaa erityisiä poikkeustoimenpiteitä käyttöön.

Aaltonen nosti esille, että käyttöpaikkatietojen päivityksien yhteydessä pitää laittaa käyttöpaikka katkaistuksi ja sen jälkeen kytketyksi, ei rakenteilla tilaan. Tästä muodostui ongelma datahubin kevään käyttöönotossa. Todettiin, että verkkoyhtiöiden 2.0 käyttöönottoon tarvittavien järjestelmäpäivitysten yhteydessä asiasta voisi tulla jälleen ongelma. Täten nähtiin tarpeelliseksi kirjata tästä huomio käyttöönottosuunnitelmaan. Nousi myös esille tilanne, että jos joku verkko ei ole koko DH1:n aikana lähettänyt päivityssanomaa hubiin, voi olla riski, että käyttöpaikkojen datan laatu ei ole kunnossa ja 2.0 käyttöönoton yhteydessä tästä voi syntyä joitain haastavia tilanteita.

Puheenjohtaja kävi läpi, mitä tapahtuu tuotantokäytön "välivaiheen" aikana, eli ennen vuodenvaihdetta. Tänä aikana voi etukäteen tehdä mittauksen aika-askeleen muutosta ottaen huomioon, että mahdollinen muutoshetki on aikaisintaan vuodenvaihteesta. Energiayhteisöjä voi myös luoda jo valmiiksi alkamaan vuodenvaihteesta. Datahub tulee myös käyttöpaikkatietojen perusteella suorittamaan mittauksien netotuksen vuodenvaihteen jälkeen (automaattisesti). Välivaiheen aikana verkkoyhtiöt voivat päivittää käyttöpaikkatiedot mahdollistaakseen netotuksen alkamisen (tai estääkseen sen halutessaan). Huomioitiin, että verkkoyhtiöiden on hyvä muistaa ylläpitää/päivittää tuotantolaitetietoja valmiiksi, mikäli näitä ei ole ilmoitettu DH1:n aikana datahubiin.

Puheenjohtaja lupasi tarkistaa, että mitä tapahtuu, mikäli kulutus ja tuotantokäyttöpaikkojen mittausresoluutio ei vastaa toisiaan, sillä datahub ei muuta tätä tietoa molempiin automaattisesti samanaikaisesti.

Käytiin läpi etukäteen esitetty kysymys jakeluverkonhaltijoiden suorittamien omien netotusten osalta. Keskusteltiin, että verkonhaltijoita varten on hyvä tehdä ohjeistus siitä, miten tulee toimia, mikäli omia netotustoteutuksia on jo olemassa. Miten/milloin nämä pitää purkaa, kun datahub alkaa tekemään netotusta automaattisesti vuoden vaihteessa.

Keskusteltiin mahdollisista ongelmista mitä tulevaisuuteen tehtävien rinnakkaisten käyttöpaikkatietojen päivityksen aiheuttamista ongelmista, sekä siitä, että jatkossa käyttöpaikkatietojen päivityksiä tulee myös niin, että muutokset astuvat tulevaisuudessa voimaan. Puheenjohtaja lupasi alustaa seuraavaa työpajaa varten pohjaa asian läpikäymiseksi.

Keskusteltiin, onko tarvetta ylipäättään pitää välivaihetta eri katkojen välissä vai yhdistetäänkö molemmat katkot vuodenvaihteeseen. Esitetyssä suunnitelmassa oletuksena pidettiin, että ehdotetut kaksi vaihetta pidetään, mutta tähän voi esittää kommentteja. Työpajassa kuitenkin todettiin, että kaksivaiheinen käyttöönotto on perusteltu eikä ehdotettua suunnitelmaa ole syytä muuttaa.

Todettiin, että osapuolten osalta jälkimmäinen datahubin käyttökatko ei varmaan aiheuta suuria toimenpiteitä, ilmeisesti mahdollisia lyhyitä katkoja omiin järjestelmiin saattaa tulla.

28.4.2022

Julkinen

Esitettiin kysymys siitä aiheuttaako 1.1.2023 voimaan tulevat muutokset asiakasportaaliin muutoksia. Asia luvattiin tarkistaa ja palata siihen myöhemmin.

Kysyttiin, miten aiemmin datahubiin ilmoitetut, jo valmiiksi netotetut mittaustiedot tulee korjata vuodenvaihteen jälkeen. Tähän kysymykseen palataan myöhemmin.

Todettiin, että datahub tulee ilmoittamaan netotetut aikasarjatiedot ”osittain puuttuvana” silloin, kun toisen netotukseen osallistuvan käyttöpaikan mittaustietoja puuttuu.

4 Käyttöönoton testaus ja harjoittelu

Pyydettiin osallistujilta kommentteja siihen, tarvitaanko erillistä datahubin testiympäristöä, joka on ”välivaiheen” konfiguraatiossa, eli tilanteessa jossa on DH2.0 versio, mutta ei vielä vuodenvaihteen parametrimuutoksia. Tällainen ympäristö nähtiin tarpeelliseksi ”lopullisessa” tilassa olevan 2.0 testiympäristön lisäksi. Keskusteltiin myös siitä, tuleeko molemmat em. testiympäristöt sekä järjestelmätoimittajille että markkinaosapuolille. Asian käsittelyä jatketaan seuraavassa työpajassa.

Puheenjohtaja kysyi, tulisiko suorittaa erillinen kenraaliharjoitus testiympäristöissä. Todettiin, että tuotantodatalla testaaminen olisi hyvin haastavaa, ja mahdollinen kenraaliharjoitus tulisi tehdä testidatalla ja olla vapaaehtoinen. Kenraaliharjoitus nähtiin kuitenkin tarpeellisenä.

Aiemmassa webinaarissa kysyttiin, käytetäänkö käyttöönnotossa ProjectTopia. Puheenjohtaja kommentoi, että 2.0 käyttöönnotto on huomattavasti kevyempi, eikä näe tarvetta ProjectTopin kaltaiselle järeälle seurannalle. Työryhmällä ei ollut tähän kommentteja. Tilannetta voidaan kartoittaa uudestaan, kun Runbook on valmis.

Kysyttiin myös mahdollisen rollbackin ja siihen varautumisen tarpeesta. Tätä tarvetta voidaan arvioida vielä myöhemmin. DH2.0 käyttöönnotossa on enemmän kyse versiopäivityksestä kuin laajamittaisesta järjestelmän käyttöönnotosta.

Keskusteltiin, onko testiympäristöissä rajoituksia testiaineistojen koolle? Voivatko järjestelmätoimittajat testata suorituskkyä datahubin testiympäristöä varten. Aiemmissa vaiheissa DH1.0 osalta testiympäristöissä ei ole ollut mahdollisuutta suorittaa testaamista suurilla tietaineistoilla. Hiekka lupasi selvittää mahdollisuuksia tukea järjestelmätoimittajien suorituskkytestausta joltain datahubin testiympäristöä vasten.

Pyydettiin varmistamaan, että WSDL on mukana 2.0 schemaissa.

Puheenjohtaja kiitti osallistujia päivän kokouksesta ja huomioista, asiaan palataan asiaan parin viikon kuluttua 11.5.

5 Kokouksen päättäminen

Kokous päätettiin klo 15:17.

Liitteet

Fingrid Datahub Oy

Katuosoite
Läkkisepäntie 21
00620 Helsinki

Postiosoite
PL 530
00101 Helsinki

Puhelin
030 395 5000

Faksi
030 395 5196

Y-tunnus 2745543-5, ALV rek.
etunimi.sukunimi@fingrid.fi
www.fingrid.fi

28.4.2022

Julkinen

Jakelu

Runbook-työryhmä